
Conferința ROCHI 2004

Probabil e greu să catalogăm perioada în care trăim acum, dar în mod cert o caracteristică a ei va rămâne pentru vremurile ce vor urma aceea că a fost o perioadă de expansiune și de dezvoltare a tehnologiei informatice. Progresele tehnologice în ceea ce privește tehnologia informației depășesc însă în mare măsură progresele în ceea ce privește domeniul dezvoltării de aplicații. Într-o lume invadată de calculatoare, în care e greu să ne închipuim realizarea unor activități fără aportul acestora, găsim încă sisteme informatice abandonate și utilizatori frustrați. În dorința de a aplica tehnologii de ultimă oră, de a obține performanțe incomparabile cu ceea ce s-a realizat până în prezent, de a modulariza și reutiliza rezultatele anterioare, proiectanții sistemelor informatice uită destinația spre care se îndreaptă performanțele lor produse: utilizatorul final, care acum nu mai este unul dintre ei. Chiar dacă studiile efectuate arată că abordările anterioare nu mai sunt fezabile, că e imperios necesară abordarea multidisciplinară în proiectarea sistemelor informatice, practica ne demonstrează contrariul: nu suntem încă deschiși și dispuși să colaborăm cu specialiști din domenii diverse. Deși România este recunoscută a fi o sursă de specialiști în domeniul informaticii, studiul interacțiunii om-calculator nu a figurat până de curând în curricula instituțiilor de învățământ superior de specialitate, explicându-se astfel oarecum numărul redus al celor care și-au îndreptat atenția spre acest domeniu cu siguranță de viitor și care va deveni în curând imposibil de ignorat, dacă ne dorim o adevărată evoluție în aplicarea tehnologiei informatice în domenii diverse.

O veste îmbucurătoare există acum și pentru cei care și-au dedicat orele de studiu și cercetare pentru a aduce încă puțină cunoaștere în acest univers aparte al comunicării dintre oameni și calculatoare. Din anul 2002, datorită efortului domnului Costin Pribeanu, există și la noi în țară grupul de interes în interacțiunea om-calculator, RoCHI și pentru prima dată anul acesta s-a organizat în România, în perioada 23-24 septembrie, o

conferință având ca temă principală interacțiunea om-calculator. Organizatorii acestei conferințe au fost: Grupul RoCHI, Universitatea Politehnică București și Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială al Academiei Române. Gazda acestei manifestări a fost Facultatea de Automatică și Calculatoare din cadrul Universității Politehnice București.

În deschiderea conferinței au luat cuvântul reprezentanți ai instituțiilor organizatoare și a fost prezentată lucrarea invitată a domnului Gheorghe Iosif, având ca subiect principal modelele mentale. Comunicările participanților s-au desfășurat în șase secțiuni: Psihologie și ergonomie cognitivă, Interfețe om-calculator și instrumente de dezvoltare, Calitate și utilizabilitate, Aspecte sociale în interacțiunea om-calculator, Agenți de interfață, sisteme adaptive și personalizate și Interfețe pentru sisteme de instruire asistată. Cele peste treizeci de comunicări au acoperit subiecte vaste inspirate din domenii precum psihologia, științele educației, științele sociale și bineînțeles informatica, multidisciplinaritatea participanților fiind un semn încurajator pentru viitorul cercetărilor în domeniul interacțiunii om-calculator. De remarcat este și media de vârstă a participanților, fiind în preponderență remarcabilă prezența tineretului, lucru de asemenea îmbucurător pentru că ne asigură că noile generații sunt preocupate de aspectele umane ale sistemelor informatice.

Subiectele abordate au fost de asemenea diverse, cuprinzând teme precum modelarea sistemelor, evaluarea sistemelor sau folosirea sistemelor informatice în procesul de instruire. Numeroase lucrări au fost dedicate aplicațiilor web făcându-se referiri la aspecte de proiectare precum: structura, securitatea, adaptabilitatea aplicațiilor web (în această categorie amintim lucrarea cu titlul «Portal Concept – O arhitectură de portal modularizat personalizabil» - Victor Alexandru Popescu și Adela Buzuloiu), dar și la aspecte ale utilizabilității și esteticii siturilor web (subiecte tratate în articole precum: «Identitate

vizuală via interacțiune om-calculator» - Sabin Corneliu Buraga și Adrian Mironescu). Nu au fost ignorate nici subiecte referitoare la comunicarea folosind tehnologia informatică și suportul web, în acest sens auditoriul beneficiind de o interesantă abordare prezentată în articolul «Identificarea actelor de vorbire în dialogurile purtate pe chat», purtând semnătura lui Ștefan Trăușan-Matu, Costin Chiru și Radu Bogdan. Un alt domeniu căruia i-au fost dedicate un număr important de lucrări a fost cel al învățării asistate de calculator și cel al e-learningului, în acest sens auditoriul putând să ia cunoștință de câteva implementări la noi în țară a unor astfel de inițiative (un articol semnificativ în acest sens a fost prezentat de Cristina Niculescu, Ana-Maria Marhan și Dan Grosu, având titlul «Dezvoltarea interfeței tutor în cadrul implementării soluției de e-learning uniSMART»). Au fost luate în discuție și subiecte legate de tehnici de interacțiune alternative precum recunoașterea gesturilor (tratată în articolul «Comportament adaptiv pentru interfețe utilizator avansate. Comunicarea prin intermediul gesturilor», autori: Delia Mitrea și Dorian Gorgan) sau utilizarea interfețelor vocale (tehnică ilustrată în articolul «Interfețe vocale cu utilizatorul prin VoiceXML 2.0» aparținând Elenei Rogojină și lui Andrei Băutu). Un punct de atracție în cadrul comunicărilor a fost constituit de prezentarea noii tehnologii Microsoft dedicată TabletPC-urilor descrisă în articolul «SmartPartner – interfață și metode de interacțiune pentru TabletPC» prezentat cu entuziasm de Mihai Alexandru Serea și Petru Jucovschi. Utilizabilității sistemelor interactive, caracteristică esențială pentru succesul produselor soft, i-au fost dedicate articole precum: «Abordări privind îmbunătățirea utilizabilității sistemelor interactive» - avându-l ca autor pe Alexandru Balog, respectiv «Un model de structurare și descriere a recomandărilor de utilizabilitate», articol semnat de Costin Pribeanu. Și pentru că interacțiunea om-calculator este un domeniu multi- și interdisciplinar, în care psihologia și sociologia au un rol determinant și pentru că această conferință s-a dorit a fi un prilej de dezbatere și schimb de idei între reprezentanții ai diferitelor domenii preocupate de studiul comunicării om-mașină, am avut prilejul de a cunoaște abordări dintr-un unghi mai uman prin intermediul unor lucrări precum: «Influența trăsăturilor de personalitate asupra interacțiunii om-calculator» - Horia Pitariu, sau

«Noi direcții în studiul interacțiunii om-calculator: teoria cogniției distribuite» al Anei-Maria Marhan.

În încheierea conferinței a fost prezentată ontologia lexicală multilingvă BalkaNet, o extensie a ontologiei lexicale EuroWordNet – proiect ce are ca scop realizarea de rețele semantice monolingve pentru limbile europene de circulație internațională. BalkaNet include la rândul său cinci limbi din zona balcanică, printre care se numără și limba română. Prezentarea contextului de dezvoltare a BalkaNet și în special a componentei destinate limbii române a fost susținută de Dan Tușiș.

Conferința RoCHI a găzduit și lansarea de cărți «Ergonomie cognitivă: teorii, modele, aplicații», publicată de Editura Matrix Rom, carte care constituie al doilea volum din seria Interacțiune Om-Calculator și care se dorește a fi o introducere în domeniul ergonomiei cognitive și de a prezenta abordări științifice pentru rezolvarea unor probleme care în general primesc soluții lacunare.

În concluzie, această conferință și-a atins scopul de a reuni cercetători din diverse domenii științifice având preocupări comune, care astfel au avut ocazia de a împărtăși păreri, opinii și schimburi de experiențe/impresii.

Următoarea ediție a conferinței RoCHI va avea loc în aceeași perioadă a anului la Cluj-Napoca și așteaptă o participare mai largă din partea specialiștilor din domenii incluse în sfera largă a studiului interacțiunii om-calculator. Să urăm viață lungă acestei inițiative binevenite!

Adriana Tarța